

Globaal Plan Jeugdzorg

Conceptnota MFC

Mei – Oktober 2006

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Pedagogisch profiel
 - 2.1. Omschrijving en kernopdracht van een MFC
 - 2.2. Doelstellingen van een MFC
 - 2.3. Minimaal hulpaanbod en regie
 - 2.3.1. Minimaal hulpaanbod
 - 2.3.2. De regiefunctie binnen een MFC
 - 2.4. Doelgroep
3. Organisatiestructuur
4. Financiering
5. Regelgeving
6. Vervolgtraject
7. Besluit
8. Samenstelling projectgroep

1. Inleiding

In *doelstelling 3 van het Globaal Plan Jeugdzorg* worden de multifunctionele centra (MFC) geïntroduceerd als een nieuw begrip in het hulpverleningslandschap. Dit landschap, waarbinnen MFC zich zal ontwikkelen, kenmerkt zich door de bestaande specificiteit van de bijzondere jeugdbijstand en het evoluerend perspectief van de Integrale Jeugdhulp. De multifunctionele centra laten toe dat vanuit een brede organisatiestructuur flexibilisering¹ ingevoerd kan worden. Via proefprojecten kan het MFC-concept op korte termijn verfijnd worden. Daartoe is een projectgroep MFC geïnstalleerd.

Het in beeld brengen van het MFC-concept door het ontwerpen van een krachtige operationalisering van de bestaande ideeën naar een concreet project is de opzet van de projectgroep MFC.

De projectgroep MFC levert een nota af die maximaal voorwaardescheppend is voor het realiseren van dit project. Deze projectgroep verkent de kritische factoren voor de organisatie van MFC in Vlaanderen. De projectgroep verleent advies en bereidt de experimentele toepassing voor.

De projectgroep wordt in eerste instantie samengesteld uit deskundigen uit het werkveld in combinatie met een vertegenwoordiging van het kabinet Welzijn en het agentschap Jongerenwelzijn. Later kan de projectgroep met andere relevante actoren uitgebreid worden.

De projectgroep komt in functie van het afleveren van een eerste nota minimaal driemaal samen in de periode mei tot september 2006. Om zo efficiënt mogelijk gebruik te maken van de geïnvesteerde middelen wordt per bijeenkomst één welomlijnd thema behandeld.

De verslaggeving wordt opgesteld in functie van de voortgang van de aan te leveren nota. Voor de agendabepaling wordt geopteerd voor een thematische aanpak. Met de nodige zin voor realiteit en efficiëntie worden de thema's per bijeenkomst afgebakend. Op de agenda staan: het pedagogisch profiel, het minimale aanbod, de organisatiestructuur, de financiering en de regelgeving.

De projectgroep heeft in eerste instantie een verkennende, adviserende en voorbereidende finaliteit. Hierbij moet tevens aandacht gaan naar de voorwaarden en de vormgeving van de “experimentele” opstart van MFC in Vlaanderen in het najaar van 2006 en voorjaar 2007.

Ook de “experimentele” fase zal materiaal genereren voor het verder uitwerken van de nota MFC's. De voorbereidende werkzaamheden samen met de ervaringen (opgevolgd en bijgestuurd) uit de experimentfase resulteren logischerwijze in een verder uitgewerkt rapport MFC in de loop van 2007 en 2008.

De conceptnota moet dus steeds gelezen worden vanuit het bovenstaande perspectief. De nota wenst ook het conceptuele te overstijgen door in de tekst al voorzetten te geven tot het operationaliseren van het denken rond MFC...

¹Voor een uitgebreide duiding van flexibilisering verwijzen we naar het eindrapport van de werkgroep flexibilisering.

2. Pedagogisch Profiel

2.1. Omschrijving en kernopdracht van een MFC

MFC is een organisatievorm van hulpvormen/functies die staat voor een procesmatige benadering van hulpverlening vanuit **een onderbouw van constante vraagverheldering**.

*Vraag-
verheldering:
proces omschrijven
als functie
opnemen*

De hulpvraag is niet statisch, maar constant in beweging gevoed vanuit het driehoeksoverleg verwijzende instantie-cliënt-hulpaanbieder. De hulpvraag wordt geëxploreerd, hertaald en omgezet naar een hulpaanbod op maat.

De specificiteit van een MFC zit enerzijds in het constante proces van het actualiseren van de hulpvraag en anderzijds in het creatief vertalen van die geactualiseerde hulpvraag in een aangepast hulpaanbod binnen een duidelijke organisatievorm.

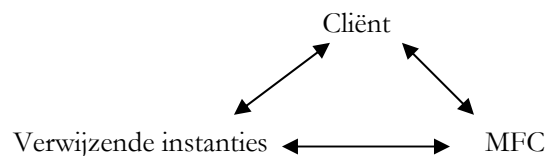
*Vertalen in aanbod
cf.
organisatiestructuur*

Binnen dit proces wordt het cliëntperspectief² zeer sterk op de voorgrond geplaatst. De cliënt is actief binnen de vraagverheldering en het denken en aftasten van de mogelijkheden tot een overgang naar een geschikt hulpaanbod.

Clïent=context

Het cliëntperspectief wordt gesitueerd binnen een **driehoeksverhouding met gelijkwaardige partners**³.

*Driehoeksverhouding
is essentieel:
organisatorisch en
instrumentarium*

Essentieel binnen deze driehoeksverhouding is de rolverdeling van de drie partners. Een MFC behelst in die zin een organisatievorm waarin deze gelijkwaardige rolverdeling gemaximaliseerd wordt. Deze driehoeksverhouding, binnen de specifieke setting van de bijzondere jeugdbijstand, moet op een efficiënte, niet statische manier verlopen. Bestaande instrumenten zijn hanteerbaar maar binnen een overlegstructuur eigen aan het dynamische traject.

Aspecten van het typerende van MFC als organisatievorm die heel sterk op de voorgrond treden zijn dan ook:

- Een MFC wordt vanuit cliëntperspectief éénduidig gepercipieerd. **De cliënt ervaart in zijn traject geen organisatorische breuklijnen.** De cliënt voelt zich niet geremd door moeilijkheden die enkel van organisatorisch-technische aard zijn.
- Duidelijk is dat er binnen een MFC **een heel sterk uitgewerkte regiefunctie** aanwezig is. Die regiefunctie faciliteert o.a. het bovenstaande kenmerk van een MFC. Daarnaast is de regiefunctie de invulling van een partnerschap tussen MFC en verwijzende instantie. De regiefunctie bestaat dus uit een interne en externe component (zie verder).

Doorlooptijden

*Regiefunctie
omschrijven naar
concrete acties*

² Bij "client" of "cliëntperspectief" is het duidelijk, dat dit maximaal wordt ingevuld. "Clïent" is steeds in termen van cliëntsysteem / context. De maximale invulling geldt tevens voor het begrip context.

³ Deze driehoeksverhouding wordt gesitueerd binnen de specificiteit van de Bijzondere Jeugdbijstand. We verliezen aspecten als maatschappelijke noodzaak niet uit het oog.

Een MFC als organisatievorm maakt aldus een vraaggericht traject daadwerkelijk mogelijk. De mogelijkheid tot vraaggestuurde hulp zonder breukmomenten of tussenschotten impliceert duidelijk **een begeleidingsengagement**. Het constante vraagverhelderingsproces is dus niet vrijblijvend. Een MFC neemt een engagement om de evoluerende vraagstelling daadwerkelijk te vertalen in geschikte hulp. De organisatievorm maakt het mogelijk dat deze hulp naadloos in elkaar overvloeit, wat impliceert dat het MFC zich engageert “de evoluerende cliënt” ook een geschikt aanbod te blijven bieden. Dit houdt een engagement in om tegenover de wijzigende context en situatie op een creatieve manier een hulpaanbod te zetten dat het meest geschikt is. Dit houdt **een samenspel van werkvormen/functies** in, op zo’n manier georganiseerd dat het aanbod geen obstakel vormt voor het af te leggen traject en het herkenbaar blijft voor de cliënt.

*Begeleidings-
engagement:
doorlooptijden,
resultaatsverbinten*

*Modulair werken in
de praktijk*

Duidelijk is dat het concept MFC inhoudelijk sterk inschrijft in een vraaggerichte hulpverlening. Vanuit een sterke invulling van **het subsidiariteitsbeginsel**, ingekleurd vanuit het driehoeksoverleg, betekent dit een gericht hulpaanbod met een sterk aanpassingsgehalte aan de gewijzigde/wijzigende situatie.

Het waarmaken van deze opdracht kan enkel door een constante, kritische bevragende houding t.a.v. het eigen aanbod, de hulpvraag en de verwachtingen van de maatschappij. Binnen een MFC is duidelijk “een knipperlichtfunctie” aanwezig. Deze wordt gevoed door de 3 actoren, cliënt, verwijzer en MFC, en geeft de signalen (“signaalfunctie”) tot consolidatie of verandering.

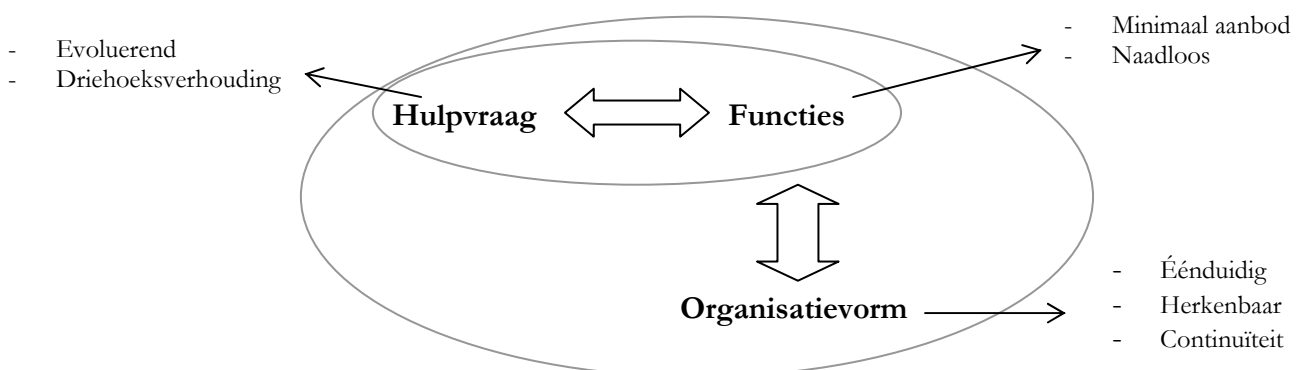
*Knipperlichtfunctie
omschrijven (cf.
regiefunctie)*

“De knipperlichtfunctie” kan gesitueerd worden op cliëntniveau, maar ook ruimer op organisatieniveau. Een MFC biedt dus niet enkel een flexibel aanbod op niveau van de cliënt, maar is tevens constant alert binnen een wijzigend hulpverleningslandschap.

Cliëntgericht betekent tevens dat dit proces wordt afgelegd **binnen een voor de cliënt herkenbaar en natuurlijk aangevoeld klimaat**. Dergelijk klimaat wordt enkel gecreëerd binnen een sfeer van **organisatorische continuïteit**, los van de werkvorm/hulp die moet ingezet worden. Organisatorische continuïteit houdt tevens het aanreiken van concrete ankerpunten in. Deze ankerpunten bestaan uit **herkenbare, eenvoudige procedures** vertolkt door duidelijk **aanwijsbare personen/aanspreekpunten** binnen het MFC. Op cliëntniveau betekent dit **het minimaliseren van het aantal professionelen/hulpverleners betrokken bij het traject**.

*Organisatorische
continuïteit wordt
o.a. vertaald in
procedures en
persoon.*

Concluderend: een MFC geeft organisatorisch vorm aan een dynamisch proces:

2.2. Doelstellingen

De doelstellingen van een MFC kunnen als volgt maximaal geoperationaliseerd worden:

- De hulpvraag van de cliënt wordt systematisch verkend, verhelderd.
- De meest geschikte hulp binnen een verhouding van gelijkwaardigheid met cliënt en verwijzer wordt georganiseerd.
- Naadloze hulp die aansluit op de evoluerende hulpvraag van de cliënt wordt aangeboden.
- Een minimaal hulpaanbod (zie 2.3.) wordt op een flexibele manier ingezet.
- Op een creatieve en innoverende wijze wordt uitdrukking gegeven aan de organisatievorm.
- Trajectmatig uitgezette en herkenbare hulp voor de gebruiker wordt gerealiseerd.
- Een sterke interne regiefunctie van een naadloos traject is aanwezig.
- Een begeleidingsengagement wordt aangegaan naar de cliënt op niveau van het individuele traject.
- Indien nodig is een langetermijnperspectief van hulp aanwezig.
- Het aspect veiligheid is gewaarborgd.
- Het subsidiariteitsprincipe wordt vormgegeven en bewaakt vanuit de driehoeksverhouding cliënt – verwijzer – MFC.

Bovenstaande oplijsting is natuurlijk niet limitatief.

2.3. Minimaal hulpaanbod en regie

2.3.1. Minimaal hulpaanbod

Om die vraaggerichte hulpverlening en de bovenstaande doelstellingen daadwerkelijk te realiseren beschikt een MFC binnen diverse organisatievormen (zie hoofdstuk 3) over **een minimaal aanbod**.

Dit aanbod kan omschreven worden binnen **de contouren van de klassieke werkvormen**. Een MFC omvat volgens die contouren het residentiële, semi-ambulante en ambulante/mobiele⁴ aanbod aan hulpvormen. Deze hulpvormen zijn vertaald in een aanbod van erkende werkvormen, eventueel aangevuld met projectmatig werken (bijvoorbeeld: time-out projecten, etc.). De aanvulling met o.a. projectmatig werken, waarbij de organisatie open blijft, is gezien de opdracht van een MFC het concretiseren van creatief en innoverend werken.

Meer specifiek kan het minimaal aanbod omschreven worden **in termen van functies**. Dit laat toe de functies te situeren in een dynamisch geheel van op elkaar inspelende minimaal gewenste interventies.

⁴ Bij ambulant en mobiel verwijzen we tevens naar de inhoud die hieraan gegeven wordt binnen de typemodulering Integrale Jeugdhulp.

Het laat ook toe de residentiële component beter te kaderen in termen van een inzetbare verblijfsfunctie vanuit het te realiseren subsidiariteitsbeginsel.

Uitgedrukt in functies, kunnen we stellen dat een MFC **minimaal** het volgende aanbiedt:

- Een **verblijfsfunctie** gekaderd binnen een geschikt aanbod ingevuld vanuit het partnerschap van cliënt – verwijzer – MFC. De verblijfsfunctie is inzetbaar vanuit een langetermijnperspectief (en indien tijdelijk als noodzakelijk aangevoeld) en indien opportuun vanuit het aspect veiligheid. De verblijfsfunctie wordt in overleg bekeken vanuit het realiseren van het subsidiariteitsbeginsel. Belangrijk is tevens dat de verblijfsfunctie op niveau van finaliteiten een heel divers gegeven is.
- Een **begeleidingsfunctie** gericht op de minderjarige en diens context. De begeleidingsfunctie omvat een veelheid van acties op diverse terreinen. Minimale invulling binnen een MFC is dat **de begeleidingsfunctie daadwerkelijk gerealiseerd wordt in en met de context**. De ontplooiende acties zijn multimodaal.
- Een **dagbestedingsfunctie**: een MFC kan, indien nodig, een geschikte dagbesteding inschakelen. De minimale functie dagbesteding is organisatorisch het minst evident. Samenwerkingsverbanden kunnen hier zeker een meerwaarde zijn.

Minimaal aanbod: 3 “functies” met begeleidings-engagement

CANO als inspirator

Met betrekking tot het omschrijven van een minimaal aanbod moet het duidelijk zijn dat dit een vertrekbasis betekent. Aangezien de doelstellingen van een MFC duidelijk inhouden: op een creatieve manier een evoluerende hulpvraag vertalen in een geschikt hulpaanbod binnen een organisatorische continuïteit wordt het minimale aanbod uitgebreid met doelgroep-, regiogebonden en/of problematiekspecifieke werkvormen / functies. De mogelijkheden om via projectmatig werken aangepaste antwoorden te geven, vullen dit minimale aanbod dus aan. **Het complementaire aanbod** kan door wisselwerking en flexibel inzetten niet los gezien worden van het minimale aanbod en vice versa. Op niveau van een MFC moet het aanbod globaal worden bekeken.

Complementair aanbod duidelijk positioneren

In die zin wordt ook **het concept avondcentrum**⁵ gezien als een aanvullend aanbod binnen een MFC voor een specifieke doelgroep.

Avondcentrum als complementair aanbod

Met betrekking tot het omschrijven van het minimale en complementaire aanbod moet wel opgemerkt worden dat het spreken in termen van werkvormen en functies binnen de projectgroep beperkend kan werken. Het uitdrukken waar een MFC voorstaat, betekent **een aanzet tot het ontwikkelen van een eigen terminologie**. De samenhang, het ondeelbare van de werkvormen (m.a.w. het geheel is meer dan de som van de delen), meer dan enkel schakelen tussen werkvormen, het in elkaar overgaan van functies, het continuüm,... kunnen enkel ‘volledig’ omschreven worden door abstractie te maken van de bestaande termen en begrippen.

“Het geheel is meer dan de som der delen.” Pleidooi voor eigen terminologie.

Naast deze functies treedt binnen een MFC **de regiefunctie** heel sterk op de voorgrond. Hierboven werd al gesproken over de zgn. “knipperlichtfunctie”. Voor het

⁵ Voor de term avondcentrum verwijzen we naar pagina 28 van het Globaal Plan Jeugdzorg.

welشلagen van een MFC is een uitgewerkte visie op de regie van het hulpverleningstraject een duidelijke voorwaarde.

De **regiefunctie** moet in die zin tevens worden **opgenomen als minimaal aanbod**.

De regiefunctie omvat twee componenten **een interne en een externe regiefunctie**.

De interne functie wordt maximaal ingevuld door het MFC.

Deze regiefunctie kenmerkt zich door een sterk ontwikkelde visie op interne regie en een constante dialoog met de externe component nl. de verwijzer (zie 2.3.3).

Regiefunctie als aparte functie/ als persoon

Externe regie: duobaan en bandbreedte

2.3.2. De regiefunctie⁶ binnen een MFC

De concrete invulling van de regiefunctie wordt als **een voorwaarde** binnen een MFC gezien. Bij een uitgewerkte beschrijving van de componenten van deze functie, wordt tevens uitgewerkt **wat minimaal vereist is**.

De regiefunctie valt zoals bovengesteld uiteen in een **externe en een interne component**. De externe component (in termen van uitwisseling tussen de interne regie binnen het MFC en de externe regie m.n. de verwijzende instantie) wordt hier wel kort aangeraakt, maar wordt voor uitgebreide bespreking in samenspraak met de verwijzende instanties opgenomen (cf. 2.3.3.).

Interne regiefunctie: centraal begrip binnen MFC

De **interne regiefunctie** kan gesitueerd worden **op twee niveaus** nl. op cliëntniveau en op organisatieniveau.

Interne regiefunctie op twee niveaus.

a.) Interne regie op cliëntniveau

De interne regie op cliëntniveau is een **één-op-één gebeuren**. De cliënt krijgt de garantie dat binnen het MFC één figuur⁷ betrokken is op zijn/haar traject. Deze persoon is niet gebonden aan een werkvorm. Op dit niveau is de interne regisseur een duidelijk aanspreekpunt voor de cliënt (context). De regisseur is vanaf de aanvang van het traject sterk betrokken (bijv. door aanwezigheid op intake-/kennismakingsgesprek). De interne regisseur is bereikbaar voor de cliënt en kan als klankbord gezien worden. Andere aspecten binnen de interne regie op dit niveau zijn: informeren, bemiddelen en procesbegeleiding in het traject van de cliënt.

Interne regiefunctie op cliëntniveau: een voorwaarde binnen MFC

De interne regisseur op cliëntniveau (casusniveau):

- speelt een voorname rol bij intakefase;
- is en blijft een aanspreekpunt voor de cliënt (=context);
- verfijnt de hulpvraag en koppelt deze aan functies / hulpvormen;
- opereert binnen de bandbreedte, het kader vastgelegd door de verwijzer;
- giet het traject in een tijdspad (richtinggevend);
- bepaalt de situationele elementen;
- bewaakt de criteria tot schakelen tussen hulpvormen/functies;
- zorgt voor continuïteit binnen het traject (bijv. overdracht tussen de werkvormen – herkenbare figuur tijdens overlegmomenten);

⁶ De termen regie, regiefunctie en regisseur worden momenteel gehanteerd, suggesties tot alternatieve terminologie kunnen in overleg overwogen worden.

⁷ Er wordt bewust gekozen voor de term “figuur” i.p.v. persoon, gezien de continuïteit gegarandeerd moet worden.

- stuurt het proces van permanente vraagverheldering aan en speelt er een actieve rol in;
- detecteert signalen van de betrokken actoren (“knipperlichtfunctie”)
- geeft een aanzet tot en/of maakt, coördineert het handelingsplan en de bijsturingen van het handelingsplan: in nauw overleg met de externe regisseur
- is eindverantwoordelijke, houdt het overzicht op cliëntniveau;
- doet aan procesbewaking.

Binnen een MFC wordt minimaal voorzien dat er voor elke cliënt iemand actief is met deze regieopdrachten op cliëntniveau. M.a.w. iemand die actief is in de hulpverlening, maar niet gebonden aan één hulpverleningsvorm. Een “casemanager”, een “coach” die het overzicht bewaart. De regisseur op cliëntniveau staat sterk/dicht bij de jongere en context, maar overstijgt het pure “hulpverleners”.

De interne regisseur (als continue functie) op cliëntniveau is een minimumvereiste binnen een MFC. De concrete invulling is een opdracht/verantwoordelijkheid van elk “individueel” MFC.

b.) Interne regie op organisatieniveau

Los van het directe cliëntgebeuren ligt binnen een MFC tevens een opdracht voor regie op organisatieniveau. Belangrijk hierbij is dat dit aspect van de regie tevens in verhouding staat tot de schaalgrootte van het MFC-gebeuren.

Interne regiefunctie op organisatieniveau: procesbegeleider op een meer abstract niveau

Een regisseur op organisatieniveau **houdt het overzicht op het proces van de samenwerking tussen de hulpvormen/functies**. Het schakelen van de functies, de verhouding tussen de functies, het organisatorisch afstemmen van de verschillende trajecten, enz. zijn onderdelen van de taakinfilling. Dit is een procesbegeleider op **een meer abstract** niveau. Cliëntgegevens situeren zich hier op niveau van het objectieerbare.

De functiebeschrijving/taakinfilling van de interne regisseur op organisatieniveau onderscheidt zich duidelijk van die van de interne regisseur op cliëntniveau. Dit sluit evenwel niet uit dat beide functies door één persoon ingevuld worden, hier kunnen we opnieuw verwijzen naar de schaalgrootte. De taken van de interne regisseur op organisatieniveau situeren zich echter meer op een casuoverstijgend, abstracter niveau.

De regisseur op organisatieniveau speelt een vooraanstaande rol in bijv. **de samenwerkingsverbanden**. Zorgt voor de kwalitatieve uitwerking en opvolging van het MFC-gebeuren. Werkt blokkades tussen werkvormen weg, stimuleert samenwerking en overleg tussen werkvormen/functies. **Loopt op een geobjectiveerde manier mee binnen het parcours**.

De regisseur zorgt voor een coherente hulp- en dienstverlening, neemt meer het beleidsmatige op, neemt eventueel protocollering op, mandatering in samenwerkingsverbanden, houdt het schakelen tussen functies (= casuoverstijgend)

in het oog, bewaakt het kwaliteitsgegevens, de linken met integrale jeugdhulpverlening,...

De interne regisseur op organisatieniveau opereert niet op direct cliëntniveau (wel op niveau van geobjectiveerde gegevens), maar is wel via overleg met personen betrokken op cliëntniveau op de hoogte van de diverse trajecten. De interne regisseur op organisatieniveau opereert in een meer superviserende rol en situeert zich in de praktijk eerder op directie-/coördinatieniveau.

De interne regisseur op organisatieniveau is geen minimale vereiste, maar zal deels in verhouding tot de schaalgrootte van het MFC-gebeuren, in de praktijk een serieuze meerwaarde betekenen.

c.) Verhouding interne regie op cliëntniveau en op organisatieniveau

Zoals bovenvermeld is de interne regie op cliëntniveau een minimale vereiste als we spreken over een MFC. De interne regie op organisatieniveau kan gekoppeld worden aan de schaalgrootte en wordt niet als minimale vereiste vooropgesteld.

Als de twee niveaus echter aanwezig zijn dan is er van nauw overleg. Men spreekt over **een geïntegreerde tandemfunctie**. Duidelijke bevoegdheidsafbakening en aandacht voor cultuurverschillen (zeker binnen samenwerkingsverbanden) worden opgenomen.

Geïntegreerde tandemfunctie

Binnen een MFC geldt zeker de kwaliteitseis⁸: de aanwezigheid van een duidelijk **organogram** (bevoegdheden, communicatielijnen) en **functiebeschrijvingen**. Dit geldt minimaal voor de interne regisseur op cliëntniveau.

Minimale kwaliteitseis voor MFC: organogram en functiebeschrijving van regie

d.) Verhouding interne regie en externe regie

De interne regie, minimaal op cliëntniveau en eventueel aangevuld met een regisseur op organisatieniveau, staat in nauw contact met de externe regiecomponent (verwijzende instantie).

De “externe regisseur”, m.a.w. de verwijzende instantie bepaalt d.m.v. het hulpverleningsprogramma de bandbreedte, tekent de lijnen uit binnen het continuüm waarbinnen de interne regie opereert. Het aspect externe regie werd uitgewerkt in overleg met de verwijzers.

2.3.3. *De externe regiefunctie*

Bij het begrip externe regie bestaat de behoefte dit duidelijker afgeleid te krijgen, m.a.w. het conceptuele van dit begrip te overstijgen of althans in deze nota aanzetten te geven tot een concrete invulling in de praktijk (lees: proefprojectfase). Tijdens de proefprojectfase zal dit begrip natuurlijk verder aan duidelijkheid en invulling winnen.

Vanuit de verwijzende instanties wordt ingebracht dat we de externe regie steeds dienen te kaderen binnen de context van de Bijzondere Jeugdbijstand. Begrippen als flexibele

Maatschappelijke noodzaak

⁸ Het gebruik van de term kwaliteitseis of minimale kwaliteitseis (zie verder) doorheen de tekst heeft een conceptuele connotatie, in termen van minimale randvoorwaarden.

trajecten, naadloze overgangen, etc. worden gekaderd binnen **de context van maatschappelijke noodzaak en veiligheid**.

2.3.3.1. Indicatiestelling

In de bespreking rond MFC en externe regie dringt zich de vraag op rond “het indiceren”. M.a.w. welke indicatiestelling voor een MFC?

Indicatiestelling houdt hier tevens ook *doelgroepbepaling* in. Bij de indicatiestelling stelt zich verder de vraag rond context en de invulling van context (uitzuivering van het begrip context).

Het is duidelijk dat, ook voortgaand op andere gesprekken rond doelgroepbepaling, dat MFC **openstaat voor alle doelgroepen**. Het begrip context wordt maximaal omschreven (cf. supra).

Een belangrijk aandachtspunt is tevens de verhouding t.o.v. het bestaande aanbod. Waarom een cliënt doorverwijzen naar een MFC en niet naar een “klassieke” werkvorm? Moeten we evolueren naar indicaties en contra-indicaties voor een MFC? Op algemeen niveau lijkt het moeilijk dit momenteel helder in te vullen. Op niveau van een specifiek MFC kunnen daarentegen wel (contra-)indicaties bepaald worden.

In het aflijnen van het begrip indicatiestelling moet aandacht gaan naar de langere trajecten. De bezorgdheid wordt gedeeld dat minderjarigen met langere trajecten binnen de hulpverlening zeker niet uitgesloten mogen worden binnen het MFC-gebeuren.

Naar de proefprojectfase wordt alvast duidelijke communicatie met de verwijzende instanties en andere actoren ingelast in de respectievelijke regio's waar MFC's worden ingeplant. Verder zullen de verwijzende instanties een permanente rol spelen in de evaluatie en bijsturing van het concept MFC tijdens de proefprojectfase.

2.3.3.2. Bandbreedte

De bandbreedte is het bereik waarbinnen geschakeld kan worden in het desbetreffende MFC. De bandbreedte grijpt dus terug op het minimale en complementaire aanbod (in termen van functies) binnen het MFC (zie 2.3.1.). Dat aanbod vormt binnen het specifieke MFC het bereik. Daarom is het natuurlijk belangrijk dat de betrokken partijen bij aanvang hierop een duidelijk zicht krijgen.

Om flexibiliteit te garanderen moet de bandbreedte bij de aanvangsfase steeds duidelijk gecommuniceerd en geformuleerd worden. Dit kan bij de doorverwijzing. De bandbreedte wordt bij aanvang zo breed mogelijk gehouden. De verwijzer speelt hierbij een doorslaggevende rol. Als de bandbreedte het palet van functies is voorzien binnen het MFC dan kan de verwijzer hier al of niet de grenzen aangeven (bijv. maatschappelijke noodzaak, veiligheid). Na overleg kan onder aansturing van de verwijzende instantie een duur vastgelegd worden voor de verblijfsfunctie ingegeven vanuit een bezorgdheid rond veiligheid.

*Indicatiestelling,
doelgroepbepaling,
(contra-)indicatie*

De bandbreedte wordt duidelijk opgenomen en vindt vertaling in het hulpverleningsprogramma.

Het MFC werkt deze acties binnen deze bandbreedte inhoudelijk uit in het handelingsplan. Hierbij kan bijvoorbeeld geanticipeerd op mogelijke schakelmomenten.

De doorverwijzing via bandbreedte moet ingegeven zijn vanuit een relatie van partnerschap tussen verwijzer en MFC, met mogelijks een win-winlogica voor alle betrokken partijen. Voor de cliënt situeert de winst zich voorlopig op het abstract inhoudelijke niveau nl. vraaggerichte, naadloze hulp. Voor het MFC zit de meerwaarde in het daadwerkelijk en flexibel kunnen hanteren van de instrumenten voorzien binnen de organisatie. Voor de verwijzer kan dit flexibel cliënttraject winst opleveren op zowel inhoudelijk als op vlak van tijdsinvestering (de naadloze overgangen vermijden breukmomenten en de daarbij horende zoektocht naar open plaatsen).

Win-winsituatie

Wel moet genuanceerd worden dat er eerder een verplaatsing zal zijn van tijdsinvestering. De tijd die wordt gewonnen door het vermijden van breukmomenten zal deels worden geherinvesteerd in extra overlegmomenten. MFC wenst immers een dynamisch en flexibel proces te zijn, en dit ook voor het opnemen van overlegmomenten. Het aspect van permanente vraagverheldering impliceert ook duidelijke verwachtingen rond de rol van de verwijzer hierbinnen. Speelt de verwijzer hier de rol van een actieve procesbewaker of situeren de verwachtingen zich tevens op meer pragmatisch niveau (bijv. overlegmomenten)? Er wordt hierbij rekening gehouden met wat binnen de huidige realiteit haalbaar is.

2.3.3.3. Schakelmomenten

De schakelmomenten verlopen geïnformeerd binnen de bandbreedte, zoals aangegeven bij de doorverwijzing, het hulpverleningsprogramma en het handelingsplan. Bijzondere aandacht moet hierbij gaan naar de context van de Bijzondere Jeugdbijstand, waarin de maatschappelijke noodzaak en het aspect veiligheid steeds afgetoetst worden.

Het formaliseren van deze schakelmomenten zal verder verfijnd worden tijdens de proefprojectfase. Duidelijk is dat er voldoende handvatten zijn om dit zowel inhoudelijk (bijv. als bijsturingen handelingsplan) als formeel af te dekken. Wel moet een evenwicht gezocht worden naar flexibiliteit en formalisme.

2.3.3.4. Relatie tussen de verschillende partners

Externe regie vindt plaats binnen de driehoeksverhouding zoals geschetst in hoofdstuk 2. Dit impliceert dat het bovenstaande steeds plaatsvindt binnen een context van “onderhandelde consensus”. Het is evident dat bijvoorbeeld schakelmomenten die niet gedragen zijn binnen deze driehoeksverhouding problematisch zijn binnen een flexibel traject.

Vanuit de verwijzende instantie wordt wel de specifieke setting binnen de Bijzondere Jeugdbijstand benadrukt. Het bewaken van de maatschappelijke noodzaak is dan ook een expliciete rol binnen de externe regie.

2.4. Doelgroepomschrijving

Een MFC biedt een aanbod dat openstaat voor **de ganse populatie** van de Bijzondere Jeugdbijstand.

Vertrekkend vanuit een sterke invulling van het subsidiariteitsbeginsel en maximaal vormgevend aan de werkingsprincipes uit het Globaal Plan Jeugdzorg i.c. emancipatorisch en competentieverhogend werken komen alle geïndiceerde hulpvragen in aanmerking.

Indicatiestelling

Differentiatie naar doelgroepen en aanmeldingsredenen tussen de diverse MFC's zal natuurlijk een evidentie blijken. Regionaal moet dit wel bewaakt worden.

In de proefprojectfase wordt wel ingezet op een diversiteit in doelpubliek. Doelgroepen/of problematiekspecifieke aspecten worden meegenomen in de samenstelling van de proefprojecten. Het toetsen van het concept in de praktijk moet immers antwoorden bieden aan diverse probleemstellingen. Zo zal bijvoorbeeld geopteerd worden om het leeftijds criterium zeker in rekening te brengen.

*Heterogene
samenstelling
proefprojectfase*

Ten slotte geven we de bezorgdheid rond jongeren met lange(re) trajecten binnen de projectgroep nogmaals uitdrukkelijk mee. Deze doelgroep mag zeker niet uit het oog verloren worden binnen het MFC-gebeuren.

*Aandacht voor
lange(re) trajecten*

3. Organisatiestructuur

De organisatiestructuur is een cruciaal gegeven waar het concept MFC zich onderscheidt van de huidige vormgeving van het hulpverleningslandschap binnen de Bijzondere Jeugdbijstand. De organisatiestructuur maakt bijvoorbeeld het verschil met het louter toepassen van flexibilisering op werkvormniveau.

*Organisatiestructuur
Organisatiestructuur
als middel*

Inleidend kan gesteld worden dat voor een MFC de organisatiestructuur **een middel** is om het minimale aanbod en de doelstellingen binnen het hierboven geschetste kader te realiseren. M.a.w. er is geen vast omschreven kader of organisatie-model. Een MFC kan vertrekken vanuit een bestaande organisatievorm die voldoet aan de gestelde randvoorwaarden, maar kan evengoed een samenwerkingsverband zijn tussen meerdere initiatiefnemers.

MFC als concept sluit na het voldoen aan het minimaal aanbod geen werkvormen uit.

3.1. Organisatiestructuur: één organisatie of samenwerkingsverband

De stelling blijft dat een MFC zowel kan binnen één organisatie als in een samenwerkingsverband. Bij een structuur binnen een samenwerkingsverband moet wel bijzondere aandacht besteed worden aan elementen als eigenaarschap en werkgeverschap. Binnen een samenwerkingsverband komt het zwaartepunt qua werkgeverschap, verantwoordelijkheid (aansprakelijkheid) altijd te liggen bij één van de initiatiefnemers. Dit zorgt voor kwetsbaarheid in de langdurige, duurzame samenwerking tussen partners. Het spreekt vanzelf dat dit vooral een aandachtspunt is dat bewaakt wordt door de initiatiefnemers.

“*Good practice*” inzake een overeenkomst m.b.t. een operationeel samenwerkingsverband werd geraadpleegd als mogelijke inspiratiebron voor de onderbouw van de samenwerkingsverbanden. Daarnaast werd relevante regelgeving nagelezen.

Zowel binnen één organisatie als binnen een samenwerkingsverband, geldt als een belangrijke randvoorwaarde of een **minimale kwaliteitseis: een duidelijk en transparant samenwerkingsprotocol**.

*Samenwerkings-
protocol als minimale
kwaliteitseis*

3.2. Organisatiestructuur en hulpaanbod

De organisatiestructuur van een MFC maakt het minimale aanbod zoals hierboven beschreven mogelijk.

De organisatiestructuur voorziet dus minimaal in:

- Verblijf
- Begeleiding
- Dagbesteding
- Regie (zie invulling van het begrip interne regie onder hoofdstuk 2.3.2)

Bij dagbesteding gaat het over “daginvulling”, “tijdsbesteding”. Organisatorisch werd hierboven al gemeld dat dit geen evidentie is. Belangrijk perspectief hierbij is dat

“dagbesteding” geen struikelblok mag zijn binnen het individuele traject dat de cliënt binnen het MFC aflegt.

We merken wel op dat de bovenstaande werkvormen/functies **niet ééndimensionaal** zijn. De termen verblijf, begeleiding, dagbesteding en regie zijn gelaagd. Bij het aanbieden van verblijf als hulpvorm, mag bijvoorbeeld niet uit het oog verloren worden dat verblijf diverse modaliteiten en finaliteiten kent. Organisatorisch wordt terecht opgemerkt dat dit ook kan betekenen dat er moet nagedacht worden over het anders gaan kijken naar het organiseren van bepaalde hulpvormen/functies. We denken hierbij aan het voorbeeld van het anders gaan denken over de leefgroepgrootte.

Misschien overbodig, maar toch vermeldenswaardig: de opsomming van het minimale aanbod houdt **geen “rangorde”** in. De functies staan niet in vastomlijnde logische verbanden. Concreet gesteld: er is geen volgorde zoals bijv. eerst residentieel en dan ambulantly/mobiel.

Complementair aan dit minimale hulpaanbod wordt door het MFC eventueel, maar in de praktijk bijna automatisch, aanvullende hulpvormen georganiseerd. Belangrijk is dat bij het complementaire aanbod de creativiteit van het MFC speelt. De facto wordt het complementaire aanbod in functie van de noden van de cliënt uitgebouwd. Beperkingen qua werkvormen worden niet expliciet naar voor geschoven.

Bij het realiseren van een MFC komen dus huidige organisatiestructuren met bovenvermeld minimaal aanbod in beeld, maar eveneens toekomstige structuren binnen samenwerkingsverbanden.

Rond het minimale aanbod wordt, binnen de projectgroep, verder ingegaan op de minimaal noodzakelijke componenten. Organisatorisch dienen de bovenvermelde functies aanwezig te zijn. We herhalen dat rond “dagbesteding” (daginvulling, tijdsbesteding) de meeste organisatorische randbedenkingen worden gemaakt. Het dient duidelijk te zijn dat dit niet noodzakelijk gelijkstaat aan het aanbod van cat. 4, de dagcentra.

Naast een meer organisatorische visie op het minimale aanbod te vermelden, wordt tijdens de projectgroep tevens **een inhoudelijke visie** uitgewerkt.

Die visie stelt dat de minimale insteek binnen een MFC een contextbegeleiding moet zijn, waarbij de andere functies (zowel de minimale als de complementaire) flexibel op “ingeklikt” worden. Deze visie biedt perspectieven in het verfijnen van het MFC-concept.

*Inhoudelijke
verdieping minimaal
aanbod*

Indien de insteek altijd een (mobiele) contextbegeleiding is, al of niet bij toewijzing gecombineerd met een residentiële of semi-residentiële functie, dan betekent dit vooral een inhoudelijke en vereiste focus op de context. M.a.w. het aspect contextbegeleiding wordt hierdoor inhoudelijk op de voorgrond gebracht.

Binnen het minimale aanbod kunnen we dus als volgt inhoudelijk verdiepen op het niveau van de minimale inzet binnen MFC: een (mobiele) contextbegeleiding en het invullen van de regiefunctie(s) zijn binnen het minimale aanbod de facto aanwezig bij de

start. De verblijfsfunctie en/of dagbesteding (daginvulling, tijdsbesteding) kunnen hier worden op “ingeklikt” afhankelijk van de situatie en de inschatting door de betrokken actoren.

We onderscheiden binnen het minimale aanbod dus functies die altijd ingezet moeten worden (m.n. de begeleidingsfunctie (contextbegeleiding) en de regiefunctie) enerzijds en anderzijds de functies die minimaal aanwezig moeten zijn om het MFC-traject naadloos en continu te houden indien dit noodzakelijk is. Hier krijgen we dan de verblijfsfunctie en “de dagbesteding”. In de praktijk en op basis van de bestaande regelgeving kan het natuurlijk, dat bij de toewijzing (of bij de opstart van het traject) de verblijfsfunctie al wordt ingeschakeld (bijv. door maatschappelijke noodzaak).

Bij het complementaire aanbod krijgen we een breed gamma van cliëntspecifiek hulpaanbod (bijv. differentiatie naar leeftijd, specifieke aanmeldingsredenen binnen de Bijzondere Jeugdbijstand). Dit complementaire aanbod situeert zich al dan niet in samenwerkingsverbanden, al of niet projectmatig tot eventueel onder de vorm van ad hoc samenwerking op casusniveau.

3.3. Organisatiestructuur en minimale randvoorwaarden

Minimale randvoorwaarden, of noem het minimale kwaliteitseisen bij het opzetten van een MFC zijn: **het realiseren van naadloosheid en éénduidigheid** binnen het minimaal hulpaanbod van het MFC.

Naadloosheid en éénduidigheid

Hierbij slaat naadloosheid op het organisatorisch wegwerken van de tussenschotten tussen de werkvormen die worden ingezet om hulp op maat van de cliënt te realiseren. Naadloosheid duidt tevens op de continuïteit van het hulptraject. Op praktisch vlak en naar capaciteit zit de naadloosheid vooral in de mogelijkheden tot schakelen binnen een bepaalde ruimte van capaciteitseenheden binnen de organisatiestructuur van het MFC. Hier moet een minimale beweegruimte voorzien worden. Naadloosheid is dan ook organisatorisch een belangrijke uitdaging tijdens de proefprojectfase.

Eénduidigheid slaat op de herkenbaarheid en de aanspreekbaarheid van de bij het MFC-traject betrokken actoren.

Continue vraagverheldering: kan ook opgenomen worden als randvoorwaarde. Enige graad van formalisering (minimale vereiste) moet dan wel uitgewerkt worden.

Continue vraagverheldering

3.4. Organisatiestructuur en doelgroepbepaling

Bij 2.4. doelgroepomschrijving wordt gekozen voor een ruime afbakening.

MFC dekt als begrip dus een ruimere lading dan al bestaande processen. We denken aan bijvoorbeeld GKRB, CANO-voorzieningen. Deze onderscheiden zich door een doelgroepspecifieke werking en specifieke organisatorische modaliteiten.

Het concept MFC wordt operationeel gemaakt voor een zo ruim mogelijke doelgroep, zowel wat jongeren als initiatiefnemers betreft. MFC moet dus voor een zo groot mogelijk bereik qua systemen de weg effenen tot werken binnen een flexibel kader.

Doelgroepbepaling en bijgevolg de inzet van het minimale en specifieke complementaire aanbod bepaalt natuurlijk de organisatiestructuur van het MFC (bijv. samenwerkingsverbanden), maar dit op niveau van de desbetreffende initiatiefnemer. De doelgroepomschrijving algemeen blijft ruim (cf. vorig verslag). Maar biedt natuurlijk ruimte voor doelgroepspecifieke MFC-werkingen.

De vraag naar een meer doelgroepspecifieke benadering wordt verder behandeld. Dit vooral vanuit de bezorgdheid van hoe MFC-trajecten zich gaan verhouden tot meer “klassieke statische” trajecten. M.a.w. het zoeken naar een profiel van cliënt(situatie) dat aansluit bij het MFC-gebeuren.

De ervaringen leren echter dat het allesbehalve evident is om bij indicatie/opstart van de hulpverlening een cliënt/context in te schatten naar toekomstige evolutie. Als bovenstaande inhoudelijke verdieping van het minimale aanbod (m.n. de start ligt bij een contextbegeleiding) dan kan dit aspect wel gehanteerd worden in de verfijning van de doelgroep bij indicatiestelling. Concreet moet hierbij dan minstens ingeschat worden dat er concrete aanknopingspunten zijn om een intensief traject op te starten waarbij een sterk appel gedaan wordt op de context. Dit houdt natuurlijk slechts een minimale verfijning van de doelgroep in.

Omgekeerd wordt tevens de vraag gesteld wat dan wel de motivatie kan zijn om een cliënt en diens context *niet* toe te vertrouwen aan een MFC-traject.

De verhouding MFC-traject t.a.v. “klassieke trajecten” is dus een belangrijk aandachtspunt binnen de experimentfase. De bezorgdheid die herhaaldelijk tijdens de projectgroep aan bod kwam, wordt ook ingegeven door een soms sterke focus op het contextgerichte in de zin van het op een actieve manier werken met de bestaande context (vanuit bijvoorbeeld tegenover een meer behandelingsgerichte visie). Er moet natuurlijk ook ruimte zijn voor het activeren van een afwezige of quasi onbestaande (onzichtbare) context. Dat dit laatste eventueel een langer traject impliceert mag geen contra-indicatie zijn voor MFC.

3.5. Organisatiestructuur MFC vs huidige structuur

Het denken rond MFC is tevens het loskomen van de huidige denkwijzen. De omschrijving van MFC als een organisatie die beschikt over een minimaal hulpaanbod, aangevuld met complementaire werkvormen binnen een éénduidige structuur en dit om naadloze hulp op maat te realiseren, is een goede omschrijving op conceptueel niveau. Het omlijnt de minimale randvoorwaarden van een MFC.

Een belangrijke vaststelling is dat het minimaal aanbod al in heel wat van de huidige settings aanwezig is. Het realiseren van die meerwaarde (m.n. de éénduidigheid en de naadloosheid) moet scherpgesteld worden in een MFC. De tussenschotten tussen de diverse hulpvormen/functies wegwerken is geen evidentie. Daarnaast weerklinkt ook sterk de realiteit, dat bij het werken met sterk geïndividualiseerde (hulp op maat)

trajecten, er een enorme diversiteit ontstaat aan trajecten. Trajecten van diverse snelheden moeten naast elkaar kunnen bestaan.

De organisatorische vertaling van het begrip naadloosheid op niveau van het MFC is dus een belangrijk aandachtspunt.

Een goed uitgewerkte regiefunctie (cf. supra) is een belangrijke facilitator bij het daadwerkelijk realiseren van het MFC-concept.

De bestaande instrumenten blijven hanteerbaar, maar **de frequentie en intensiteit moet worden opgedreven**.

Het handelingsplan wordt een krachtig instrument bij de start van het MFC-traject. De intake een sleutelmoment.

Aandacht gaat naar een specifieke structuur van het handelingsplan waarin de specificiteit van het MFC-traject duidelijk zichtbaar wordt. Dit geldt tevens voor de (evolutie)verslaggeving waar tevens de specificiteit van het MFC moet geduid worden.

Daar waar de evoluerende hulpvraag in de bestaande hulpverlening (en verslaggeving) nu al een plaats krijgt, moet voor een MFC toch ook minimaal specifieke aspecten als vertaling naar de planning van het hulpaanbod, het tijdsfad (begeleidingsengagement, begeleidingsverantwoordelijkheid) van de mogelijke schakelmomenten beschreven worden.

*Minimale
kwaliteitseisen m.b.t.
handelingsplan,
bijsturingen,
verslaggeving*

Naar frequentie van formele **tussentijdse evaluatie** wordt “de nood” aan een hogere frequentie duidelijk. Er wordt herhaaldelijk gesproken over **evaluatiemomenten om de twee maanden**.

Indirect grijpt dit ook terug op de basisstelling (cf. pedagogisch profiel onder 2.1.) dat **constante vraagverheldering** een krachtig gegeven moet zijn binnen het MFC-gebeuren. Het formaliseren en het verankeren in een minimale kwaliteitseis of randvoorwaarde biedt een garantie dat de constante vraagverheldering geen loos begrip wordt.

Varianten van “het klassieke” evolutieverslag moeten dus verkend en eventueel geformaliseerd worden.

De **externe toewijzing** (instroom), gebeurt op basis van de inschatting van de eerste nood, op één van de hulpvormen/voorzieningen binnen het MFC. Dit is een pragmatische visie voor de doorstart van het MFC. Indien we de inhoudelijke uitdieping van het minimale hulpaanbod in het achterhoofd houden, dan wordt inhoudelijk steeds minimaal een contextbegeleiding en de interne regie op cliëntniveau (context-) opgestart.

Hoe de initieel toegewezen hulpvorm/functie zich over het ganse traject zal verhouden, is tevens een belangrijk aandachtspunt binnen de “experimentfase”.

Mogelijke antwoorden zoals bijv. buffercapaciteit, overtalregelingen, varianten op de 80% bezettingsgraad of combinaties hiervan moeten op hun gevolgen voor de beschikbare capaciteit worden geëvalueerd. Binnen deze evaluatie moet zowel het korte termijnperspectief, maar zeker ook het lange termijnperspectief gevat worden.

De specificiteit van het MFC-concept ligt ook deels bij het naadloos verloop van de schakelmomenten.

Belangrijk aspect is dat die schakelmomenten transparant en niet binnen *een juridisch vacuüm* verlopen. Een mogelijke werkwijze is het hanteren van **een bandbreedte die bij de indicatiestelling en uiteindelijke toewijzing (desnoods gecorrigeerd of aangevuld na intake en vraagverheldering) in het hulpverleningsprogramma door de verwijzer aangegeven wordt**. Deze bandbreedte omschrijft de ruimte waarin geschakeld kan worden. **Deze bandbreedte kan op diverse manieren geformaliseerd worden** bijv. door het opnemen in de beschikking of bureaubeslissing, expliciet vermeld worden in het hulpverleningsprogramma, na overleg opgenomen in het handelingsplan. De schakelmomenten en de modaliteiten hiertoe moeten in nauw overleg met de verwijzende instanties worden afgewogen. De modaliteiten die in aanmerking komen voor de experimentfase worden ook juridisch doorgelicht.

*Formalisieren
bandbreedte en
schakelmomenten*

Bekijken we rudimentair de mogelijke schakelmomenten dan komen we tot:

- a.) Van **residentieel naar (semi-)ambulant/mobiel**: er kan geput worden uit de bestaande ervaringen (bijv. rond financiering) van al bestaande trajecten (bijv. binnen bijv. GKRB, CANO, maar ook het algemeen toewerken naar zelfstandigheid) in het schakelen van residentieel naar ambulant/mobiel. Verder biedt de toepassing van de aanpassing van circulaire nr. 14 (cf. werkgroep flexibilisering) mogelijkheden.
- b.) Van **(semi-)ambulant/mobiel naar residentieel**: van een ambulant/mobiel traject wordt enkel geschakeld indien echt noodzakelijk. In een aantal gevallen zal dit van tijdelijke aard zijn (bijv. time-out, crisissituaties), in andere situaties kan de verblijffunctie langere tijd noodzakelijk zijn. Schakelen van ambulant naar residentieel moet grondig (juridisch) worden doorgelicht naar implicaties naar de regelgeving en financiering. Tijdens de experimentfase moet dit tevens grondig geëvalueerd worden naar de gevolgen voor beschikbare capaciteit. Het raakvlak met het verkennen van de mogelijkheden en de randvoorwaarden voor het combineren van maatregelen komt in beeld (cf. Globaal Plan Jeugdzorg doelstelling 2 blz. 26).

De schakelmomenten verlopen geïnformeerd naar alle betrokkenen. De bewegingsvrijheid m.a.w. de bandbreedte wordt vastgelegd. Het eigenlijke schakelen en de minimale vereisten naar het formaliseren van deze momenten wordt bestudeerd en worden duidelijk omschreven binnen de eindversie van de conceptnota (na het beëindigen van de proefprojectfase).

Aandachtspunt hierbij is dat **de formalisering van zowel de bandbreedte als de schakelmomenten verzoenbaar zijn met flexibiliteit van het traject**.

*Formalisieren en
flexibiliteit*

3.6. Organisatiestructuur binnen het huidige hulpverleningslandschap

De huidige opdeling in erkende werkvormen met daaraan gekoppelde organisatorische gevolgen (bijv. 'afstanden' tussen werkvormen, centrale wachtlijsten met afspraken per

werkvorm,...) moeten in een bepaalde mate overstegen worden in het ontwikkelen van een MFC-concept.

Moeten de gevolgen regionaal ingeschat worden, moet er ruimte gemaakt worden voor specifieke bewakingsmechanismen?

De inschatting van de gevolgen voor de beschikbare capaciteit geven op basis van de oefeningen door de leden van de projectgroep een eerder divers beeld. De experimentfase zal het nodige materiaal moeten genereren over de reële gevolgen op niveau van de capaciteit (bijv. ook de afstemming van de bezettingsgraden van de diverse functies binnen het MFC). Hierbij zal aandacht moeten besteed worden aan zowel de korte als de lange termijngevolgen.

3.7. Simulatie binnen de projectgroep MFC

Tijdens de projectgroep MFC wensten we het conceptuele te overstijgen door een simulatie door de aanwezige experts uit het werkveld. Deze simulatie past de al uitgewerkte MFC-concepten uit binnen de huidige settings van de projectgroepleden.

Deze simulaties en de bespreking ervan leverden zowel materiaal rond organisatiestructuur, financiering, regelgeving, etc. Deze informatie werd doorheen de conceptnota verwerkt.

4. Financiering

4.1 Uitgangspunt

Bij het omlijnen van dit hoofdstuk kunnen we niet om de tekst rond financiering uit het Globaal Plan Jeugdzorg heen. Die zegt: “Bij het installeren van multifunctionele centra wordt bewaakt dat de financiële toestand van de voorzieningen niet negatief beïnvloed wordt. Tegelijk moet samen met de sector worden nagegaan hoe subsidiëring het flexibel werken in de multifunctionele centra kan vergemakkelijken. Via deze experimenten willen we leren over de randvoorwaarden om binnen de Bijzondere Jeugdzorg met een systeem van enveloppenfinanciering te gaan werken. (GPJZ, p. 28)”

De projectgroep behandelde het thema ‘financiering’ binnen deze marges. De onderstaande tekst is een resultante van de oefeningen opgenomen door de leden van de projectgroep en het debat rond de componenten van financiering tijdens de bijeenkomst van de projectgroep.

Al snel wordt duidelijk dat het debat over de financiering van de multifunctionele centra op het niveau van de organisatiestructuur moet gevoerd worden en niet op het niveau van individuele casussen of trajecten binnen het MFC.

Vanuit de projectgroep wordt dan ook het begrip enveloppenfinanciering als insteek gemaakt, naast andere mogelijke pistes.

Het financieringsvraagstuk is (vrij) complex, onderstaande tekst bevat dus aanzetten tot uitdieping of verder overleg.

Het debat over het financieringsvraagstuk is tevens soms abstract door het feit dat het hulpaanbod in een MFC in functies beschreven wordt, maar dat dit hulpaanbod op dit ogenblik enkel invulling kan krijgen binnen de contouren van de ‘klassieke’ werkvormen.

4.2. Simulatie binnen de projectgroep MFC

Binnen de projectgroep worden de verschillende componenten van het financiële luik toegepast op een hypothetische situatie⁹. We krijgen een denkoefening rond *drie “hoofd”componenten* m.n. de personeelsmiddelen, de werkmiddelen en de verblijfskost¹⁰ (voor het residentiële luik en de dagcentra).

Het beschrijven van de simulaties binnen de projectgroep nemen we hier niet uitvoerig op.

Grosso modo bestond de oefening erin de mogelijkheden tot (enveloppen)financiering binnen de gestelde randvoorwaarden van het MFC-concept (“*de financiële toestand van de voorziening wordt niet negatief beïnvloed*”) kritisch te verkennen.

“De enveloppe” is binnen de oefening in de projectgroep gebaseerd op het financiële plaatje dat genomen wordt bij de aanvangssituatie. M.a.w. de bestaande situatie, d.i. de capaciteit (erkende of ook projectmatig) die wordt ingebracht binnen het MFC. Deze input wordt begroot en bepaalt de enveloppe. De aanvangssituatie wordt als het ware financieel *bevroren* en uitgedrukt binnen het vertrouwde begrippenkader (erkende werkvormen en de componenten van financiering). De

⁹ Er werd gewerkt met een input van 20 eenheden cat. 1, 10 eenheden cat. 4 en 32 eenheden cat. 5.. Belangrijk hierbij is te vermelden dat dit niet meer is dan een denkoefening (bijv. de capaciteit cat. 4 kan perfect vervangen worden door een projectmatig aanbod dat voorziet in dagbesteding, enz.)

¹⁰ Subsidie voor het verblijf van de minderjarige

term *bevrozen* is natuurlijk plastisch en slaat niet op een statische visie op bijv. de personeelsmiddelen (bijv. anciënniteit, personeelsswissels) en werkingsmiddelen. Daarnaast leeft binnen de projectgroep tevens de bezorgdheid of heersen verschillende interpretaties m.b.t. het status quo van de personeelsmiddelen. Inhoudelijke radicalisering van het MFC-concept in bijv. de figuur van de interne regisseur kan niet volgens iedereen losgekoppeld worden van een middelendiscussie.

Wel zijn er een aantal randvoorwaarden, indicatoren die flexibel kunnen worden toegepast bij de samenstelling van de enveloppe of het bekijken van het financieringsvraagstuk.

Tijdens de bespreking in de projectgroep blijven de personeels- en werkingsmiddelen gekoppeld aan de omkadering zoals bepaald in het erkennings- en subsidiëringsbesluit (of in het geval van projecten wordt verwezen naar de lopende projectovereenkomst).

Rond de verblijfskosten worden meerdere denksporen ingebracht. De verblijfskosten worden berekend op basis van de gerealiseerde situatie, m.a.w. de verblijfskosten worden uit een enveloppensysteem gehouden. Hierbij wordt vrij snel ingebracht dat dit geen rekening houdt met de verzwaring van de inspanningen verbonden aan een mobiele begeleiding. Een tweede denkspoor waarbij de verblijfskosten worden gelinkt aan de oorspronkelijke toewijzing die gedurende het ganse MFC-traject wordt aangehouden doorstaat ook moeilijk de kritische toets. Bij deze piste wordt immers de ambulante instroom financieel wel heel belastend.

Ten slotte beschrijven we uitgebreider een derde denkspoor. Bij deze piste worden de verblijfskosten binnen de portefeuille (enveloppe) berekend op basis van een te bepalen bezettingsgraad. In de projectgroep werd in de simulaties uitgegaan van 90 % van de residentiële capaciteit of capaciteit cat. 1 (bis). Factoren bij deze keuze speelden waren bijv. de huidige bezetting/situatie en de idee van buffercapaciteit (cf. boven).

*Enveloppenfinanciering
binnen de projectgroep
MFC*

Een korte illustratie van deze werkwijze: een input van 20 capaciteitseenheden cat. 1, 10 capaciteitseenheden cat. 4 en 32 capaciteitseenheden cat. 5 levert het behoud van de middelen (personeel en werking) zoals voorzien in het erkennings- en subsidiëringsbesluit op. De verblijfskost wordt berekend op 90 % van de 20 residentiële capaciteitseenheden en voor 100% op dagcentrum en thuisbegeleiding (niet relevant). De personele middelen en werkingsmiddelen blijven op basis van de erkende capaciteit. Deze drie componenten vormen grotendeels de samenstelling van de MFC-portefeuille.

Dergelijke simulaties laten niet enkel toe de verschuivingen van cliënten in kaart te brengen. (Bijv. Er worden x (in bovenstaande illustratie is dit 60¹¹) aantal “begeleidingen” (gerelateerd aan de ingezette capaciteit) gerealiseerd, maar de invulling is flexibel. Het zwaartepunt komt hoogstwaarschijnlijk sterk te liggen op de ambulante/mobiele component). Het is tevens een instrument om de financiële gevolgen voor zowel initiatiefnemer als overheid transparant te maken.

Nogmaals, ook deze illustratie is een korte beschrijving van het overleg op basis van één simulatie.

Naast deze “hoofdcomponenten” rijzen belangrijke vragen inzake de kinderbijslag, de onderhoudsbijdrage, het zakgeld en de bijzondere kosten.

M.b.t. de kinderbijslag werd hierboven al gemeld dat er kan geput worden uit de ervaringen van bijv. GKRB. Doch, dit enkel in het geval van schakelen van residentieel naar ambulante. Bij de

*Kinderbijslag, bijzondere
kosten, zakgeld en
onderhoudsbijdrage*

¹¹ We rekenen 90% van de capaciteit cat. 1.

omgekeerde situatie moeten de modaliteiten bekeken worden. Indien steeds een formele beslissing (toekenning aan residentieel aanbod) nodig is voor de regeling inzake kinderbijslag moet dit binnen een MFC meegenomen worden (cf. hoofdstuk 5).

De bijzondere kosten dienen ook onder de aandacht gebracht te worden. Een jongere die een ambulante traject volgt (en ook oorspronkelijk werd toegewezen aan bijv. thuisbegeleiding) wordt opgenomen binnen de leefgroep. Kan hij/zij aanspraak maken op bijzondere kosten?

Op het opleggen of innen van onderhoudsbijdrage werd niet uitvoerig ingegaan. Idem voor het zakgeld.

Rond kinderbijslag en zakgeld wordt nog ingebracht of de mogelijkheden tot het opnemen (van deze 2 componenten) binnen een enveloppenstelsel niet verder verkend moeten worden.

Concluderend kan gesteld worden dat m.b.t. het thema financiering, enveloppenfinanciering zoals hierboven beschreven, onder het derde denkspoor, voor het concept MFC als een gedragen piste uit het overleg komt. De randvoorwaarden (“de bluts met de buil”) dienen vanuit diverse invalshoeken opgelijst en bewaakt te worden. Naast de randvoorwaarden worden ook bezorgdheden geuit over de haalbaarheid binnen de bestaande middelenstelling en de “tijdelijkheid” van een experiment. Dit laatste doelt op de continuïteit van (na) het proefproject MFC, de door de initiatiefnemers gerealiseerde en ingrijpende veranderingen (zowel inhoudelijk, als organisatorisch) mogen niet tijdelijk zijn.

*Lange termijnperspectief
van het proefproject*

Verder worden tijdens de projectgroep geen sluitende uitspraken gedaan over de haalbaarheid van *dit systeem* binnen de bestaande regelgeving. Binnen de administratie worden de randvoorwaarden op juridische haalbaarheid (cf. hoofdstuk 5) onderzocht. De initiële keuze om de experimenten, proefprojecten MFC, maximaal binnen de bestaande regelgeving op te starten, blijft behouden.

5. Regelgeving

5.1. Vaststelling

Een belangrijke vaststelling is dat thema 4 en 5 moeilijk los te koppelen zijn. Bij het beschrijven van de aspecten rond financiering zitten duidelijke linken naar de mogelijkheden die de bestaande regelgeving biedt of de mogelijke beperkingen. Onderstaande vragen voor juridisch advies dienen ook vanuit deze vaststelling gelezen te worden. Het proefproject zal rond deze vaststelling extra materiaal genereren.

5.2. Juridisch advies

Tijdens de projectgroep worden volgende zaken geïnventariseerd en voor uitgebreid juridisch advies voorgelegd.

5.2.1. Toewijzing aan MFC

Een belangrijk aspect is de toewijzing aan een MFC en de verhouding tot de klassieke erkende werkvormen. M.a.w. is een toewijzing binnen/met een bandbreedte een mogelijkheid? De toewijzing (en de vorm) is tevens een belangrijk aspect m.b.t. financiering (bijv. kinderbijslag). *Bandbreedte*

5.2.2. De schakelmomenten

Flexibel schakelen mag niet gehypothekeerd worden, maar schakelen moet tevens verlopen binnen de nodige legitimiteit. De mogelijkheden van formele beslissingen over een systeem van een ondertekening voor akkoord tot een “informed consent” (binnen de bandbreedte) moeten bekeken worden. Het flexibel verlopen van de schakelmomenten vertrekt dus bij het aanvaarden van het principe (en het juridisch mogelijk zijn (of maken)) van een doorverwijzing met bandbreedte.

5.2.3. Het aspect dwang

Tijdens de projectgroep worden herhaaldelijk vragen gesteld wat de randvoorwaarden zijn om met het MFC-concept aan de slag te gaan binnen de gedwongen hulpverlening.

5.2.4. Capaciteit/bezetting

Het werken binnen het MFC-concept heeft ook gevolgen voor het denken over capaciteitseenheden en bezetting. Het aspect van het schakelen van bijv. een thuisbegeleidingsdienst naar een begeleidingstehuis/residentiële setting kan binnen een MFC specifieke gevolgen hebben.

6. Vervolgtraject MFC¹²

Tijdens de projectgroep wordt stilgestaan bij het vervolgtraject na het afsluiten van de fase van de conceptnota. Voor de timing verwijzen we naar de omzendbrief. De idee van een tussentijdse evaluatie met een tussentijds rapport wordt eveneens ingelast. Daarnaast worden de taken en mandaat van de evaluatiegroep uitgeschreven. Een kort overzicht van de sleutelmomenten:

6.1. Voorbereiding proefprojectfase

- a. Omzendbrief: oproep kandidatuurstelling MFC
 - i. Omzendbrief wordt geschreven op basis van de elementen in de conceptnota
 - Organisatiestructuur
 - Minimaal en complementair aanbod
 - Interne regiefunctie
 - Externe regie: advies verwijzende instanties
 - Financiering – schaalgrootte
 - Eventueel specifiek profiel op niveau van MFC
 - 5 proefprojecten: heterogene samenstelling. Zijn
 - ii. Toewijzing: criteria en timing
 - iii. Inlooperperiode voor de geselecteerde proefprojecten
- b. Opvolging MFC: beleidsmedewerker
- c. Samenstelling van een evaluatiegroep
 - i. Wie
 - ii. Frequentie
 - iii. Mandaat/opdracht

6.2. Opstart proefprojectfase

- Inlooperperiode
- Infomomenten binnen de regio
- Proefprojectfase
- Duur
- Opvolging, evaluatie en bijsturing (cf. evaluatiegroep)

6.3. Afsluiten proefprojectfase

- Bundeling resultaten
- Eindrapport

¹² Voor de timing verwijzen we naar de omzendbrief.

7. Besluit

De projectgroep MFC gaf in de periode mei 2006 tot oktober 2006 een belangrijke aanzet tot het in beeld brengen van het MFC-concept door het ontwerpen van een krachtige operationalisering van de bestaande ideeën naar een concreet project. De nota die wordt afgeleverd, beoogt voorwaardenscheppend te zijn voor het realiseren van -in eerste instantie- de proefprojectfase. Kritische factoren voor de organisatie van MFC in Vlaanderen werden binnen de projectgroep verkend en verwerkt in een neerslag van de werkzaamheden.

Binnen de kernopdracht ging bijzondere aandacht naar het daadwerkelijk bieden van vraaggerichte hulp binnen een driehoeksverhouding tussen cliënt, verwijzende instanties en MFC. Een proces van constante vraagverheldering vormt hierbij een organisatorische uitdaging binnen deze multifunctionele benadering.

Er werd sterk gefocust op het minimale aanbod. Wat maakt een organisatiestructuur nu tot een MFC? Wat heeft een MFC in huis en welke zijn de randvoorwaarden? De antwoorden van de projectgroep leveren alvast een duidelijke omschrijving van het vertrekpunt, het belang van de regie en de specifieke minimale randvoorwaarden.

Naast het vormgeven van het concept diende steeds de stap naar operationalisering gemaakt. Het realiseren van het concept binnen een realiteit van regelgeving werd uitgewerkt. Het realiseren van het concept zonder negatieve financiële gevolgen voor de initiatiefnemers werd vertaald in een operationaliseerbaar instrument.

De voorliggende conceptnota heeft dan ook vooral de intentie een vertrekpunt te zijn voor de proefprojectfase. De nota vormt een stevige basis tot het verder uitwerken van het begrip “MFC”. In een vervolgtrajec van proefondervindelijk uitwerken van het begrippenkader - gekenmerkt door continue overleg, evaluatie en bijsturing - kan toegewerkt worden naar een verdere verfijning.

8. Samenstelling projectgroep

Michel Rosius, vzw Huize St. Augustinus - De Steiger

Vincent Vanhumbeeck, vzw Jongerenwerking Pieter Simonon

Marcel Schouterden, vzw De Oever

Rudy Dobbelaere, vzw Binnenstad

Kristel Steegmans, BRB vzw, Het Boy-kot

Maureen Pollentier, vzw Stappen

Jo Patteuw, vzw Cruushove

Peter Brants, Kabinet Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Carl Lodewyckx, Agentschap Jongerenwelzijn

Peter Casteur, Agentschap Jongerenwelzijn

Uitgebreid op 11 september '06 met Isabelle Quintens, wn. regioverantwoordelijke Gent